

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי ההיחם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

מסעי

◆ כחה של תפילה ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

לעילוי נשמת החזן והגבאי
של בית הכנסת שבטי ישראל ברמת-גן
ר' מאיר בן שמואל ורבקה אליהו ז"ל
נלב"ע ט' אב תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו

מסעי

כחה של תפילה

כִּי בְעִיר מְקֻלָּטוֹ יָשָׁב עַד מוֹת הַפְּתֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַפְּתֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב
הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אַחֲזָתוֹ: (במדבר לה כח)

אמרו רבותינו בגמרא (מכות יא.) מאחר שדינו של הרוצח בשוגג הוא לשבת בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול, היה קיים חשש שהרוצחים יתפללו על הכהן הגדול שימות כדי שיוכלו להשתחרר מכבלי מאסרם, ולפיכך אמותיהם של הכהנים הגדולים, היו נוהגות לספק כסות ומזון לרוצחים, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו.

והנה מדובר כאן בתפילה של אדם רוצח אמנם בשגגה, אבל כבר אמרו חז"ל (שבת לב.) מגלגלין חובה על ידי חייב, ואותו רוצח בשגגה הוא חייב, כי אם גלגלו מהשמים שיהרוג בשוגג ויגלה לעיר מקלט, כנראה שהוא לא טלית שכולה תכלת, ואילו היה זכאי לא היה ה' מביא תקלה על ידו, כי אפילו בהמתן של צדיקים אין ה' מביא תקלה על ידיהם (יבמות צט:).

והנה האדם הזה כל כך מושחת במידות, שבמקום להתפלל להקב"ה שיוציא אותו מעיר מקלט ויוכל לחזור למשפחתו, ולהקב"ה יש אלף ואחד אפשרויות להוציא אותו משם גם בלי להמית את הכהן הגדול, והוא כל יום מתפלל להקב"ה שהכהן הגדול ימות, זה מראה כמה האדם הזה מושחת במידות, ומהאדם הזה מפחדים מהתפילה שלו עד

כדי כך שהאמהות של הכהנים צריכים לשחד אותו באוכל וביגוד, כדי שלא יתפלל על בניהם שלא ימותו, וכי תפילה של אדם כזה תתקבל בשמים, הרי הקב"ה סיבב שיגיע לעיר מקלט?

התשובה היא: אומר דוד המלך "קרוב יי' לְכָל קְרָאיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת" (תהלים קמה יח) לא כתוב שה' קרוב רק לצדיקים, או לרבנים, או לחרדים, אלא לכל קוראיו, גם אם הוא רוצח עם מידות מושחתות, לכל מי שקורא אליו, ה' שומע את תפילתו, אבל בתנאי אחד "יקראֵהוּ בְּאֵמֶת" אם הוא מתפלל באמת מעומק הלב, ה' ישמע את תפילתו.

ופירש בשומר אמונים, (מאמר הבטחון והתחזקות פרק ט) בשם הבעש"ט שאפילו רשע אם בוטח בה' ומתפלל, ה' עונה, אלא שההבדל בין צדיק לרשע, צדיק ה' עונה וממלא חפצו באופן שלא יפגע גם בעתיד, ואילו הרשע, ה' עונה וממלא חפצו עתה, אבל אין הבטחה, שטובה זו שקיבל עתה, לא תפגע בו ותזיקהו לעתיד.

איתא במדרש (שמות רבה יא א) על הפסוק ויאמר יי' אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יוצא המימה ואמרת אליו כה אמר יי' שלח עמי ויעבדני: (שמות ח טז) השכם בבקר והתיצב לפני פרעה, למה בהשכמה? רבי פנחס הכהן בר רבי חמא אמר הדא הוא דכתיב (איוב לו, יג): וְחֲנָפִי לֵב יְשִׁימוּ אָף לֹא יִשְׁעוּ כִּי אֶסְרָם: "וְחֲנָפִי לֵב יְשִׁימוּ אָף", לאחר שהקדוש ברוך הוא מצפה לרשעים שייעשו תשובה ואינם עושין אפלו הם רוצים באחרונה, הוא נוטל את לבם שלא יעשו תשובה, ומהו "וְחֲנָפִי לֵב", אותן שהם באים ומחנפים בראשונה בלבם, הם מביאים עליהם האף באחרונה. ומהו (איוב לו, יג): "לֹא יִשְׁעוּ כִּי אֶסְרָם", אף על פי שהם רוצים לשוב להקדוש ברוך הוא ובאין לעסק בתפלה אינן יכולים, למה? "כִּי אֶסְרָם", שנעל בפניהם. כך היה פרעה רוצה לעסק בתפלה ואמר הקדוש ברוך הוא למשה עד שלא יצא לך והתיצב לפניו.

ומבאר רבי פנחס: "השכם בבקר והתיצב לפני פרעה" פרושו קודם פרעה, התיצב קודם שיתיצב פרעה, שתתיצב אתה בשם ה' לפניו, קודם שיתיצב הוא לקרוא בשם ה', וכמו שאמרו חכמינו ז"ל אין עמידה אלא תפילה, וכן יציבה גם כן, כמו שנאמר ונצבת לי שם על

ראש הָהָר: (שמות לד ב) עי"ש. רואים שאפילו פרעה, לו היה מצליח להתפלל, היה ניצול לגמרי, והיה צריך להפריע לו, שלא יוכל להתפלל, נורא למתבונן לראות מהו כח התפילה.

כתב בספר חסידים: יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפילתו אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעת עיניו אשר תמיד בוכה ומתחנן, אף על פי שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקב"ה תפילתו ועושה חפציו. עכ"ל

היה בחור מאמריקה שנסע לארץ ישראל ללמוד באחת הישיבות (לשיטתם) התיכוניות.

לאחר שירות בצבא התמנה להיות מפקד.

בשנת תשס"ה כאשר היה הגירוש מגוש קטיף, נצטוה אותו מפקד עם פלוגתו, לפנות את אחד הישובים, הוא היה שומר תורה ומצוות לא ידע את נפשו מרוב צער, כיצד יגרש יהודים שומרי תורה ומצוות משם?

אך הצו ניתן לו, ולא היתה לו ברירה, הוא החליט לעשות בדרך של שלום, הוא צלצל לרב היישוב, והסביר לו את הדבר המעיק לו, ואמר תאמין לי שגם לי מיצר מאוד גוף הדבר שצריכים לעזוב את היישוב, אך מה אעשה זו פקודה? לכן אבקשך שתסייע לי לעשות אותו בדרך שלום ושלוה.

הרב אשר ראה כי אין בידו ברירה הסכים עמו, והתנה עם המפקד על אופן הפינוי, והיינו שהחיילים ימתינו בשקט שעה שבני היישוב יתכנסו בבית המדרש לתפילה ולשמיעת דברי חיזוק ואמונה, לאחר מכן יעלו כולם על האוטובוסים ויצאו את היישוב, וכך היה.

אחרי התפילה שהתפללו כולם, החיילים ובני היישוב, אמר הרב דרשה, לאחר מכן הוציאו את ספרי התורה נפרדו מבית מדרש בדמעות חמות, והתחילו לעלות על האוטובוסים.

הם מתכוונים להתחיל בנסיעה, ורב המקום הבחין באותו מפקד שהוא עומד בחוץ וחופר איזו גומא. הדבר היה לפלא,

הוא יצא ושאל אותו מה הוא חופר כאן? והמפקד ענה לו, אני קובר כאן את הסידור שלי... הנה לא זכיתי שתפילתי תתקבל, לכן אני קובר את הסידור, כי אין לי עוד מה לעשות עם הסידור. הנה כולנו התפללנו שני חודשים שלא יגרשו את היהודים מגוש קטיף, וכיון שתפילותינו לא נתקבלו אין לי מה להתפלל, הלא רואה אני האיך שתפלות חוזרות ריקם חס ושלום.

כנראה שלא היה כלל בר השגה לידע ולהאמין באמונה שלימה ששום תפלה אינה חוזרת ריקם, ושאם דברים נעשים בעולם שלא כמו שהתפללו עליהם, זהו סימן מובהק שיש להקב"ה חשבונות אחרים שלא ניתן לנו רשות להשיגם.

אבל המפקד ההוא, שהיה איש פשוט מאוד, לא הבין כך, ולכן התייאש מהסידור וקברו רח"ל בו במקום.

בני היישוב עזבו את המקום, ולאחר מספר שעות לא נותר זכר מכל אותו ישוב, טרקטורים ודחפורים עלו וחרשו את כל האיזור לגמרי.

והנה בשנה שלאחריה בשנת תשס"ו לאחר שהערכים נכנסו לאותן מקומות שהתפנו והתמקמו שם בכדי לקרב את פיגועיהם לשטחים המיושבים, הוחלט להיכנס שוב לאותן מקומות ולהקים אוהלים וע"י כך ליצור שטח הפרדה גדול בין ישראל לפלשתינים.

אותו מפקד קיבל את הפקודה לחזור עם חייליו ולתפוס איזה איזור ולהתמקם בו. והנה בבוקר כאשר האיר השחר, חשב המפקד לעצמו היות והמקום אשר הם עומדים עליו הוא חלק מגוש קטיף לשעבר, שבו קבר את סידורו, אולי יצליח עתה למצוא את סידורו, אמנם אין סימן על המקום, אולם הרצון למצוא את סידורו גבר על כל הגיון.

וממחשבה למעשה נטל המפקד את הרובה שלו, והחל לחפור במקום שעמד בו, ולמרבה הפלא הוא אכן מצא שם את סידורו.

המפקד הנ"ל צלצל לראש הישיבה שלו מאמריקה הרב אריה זאב גינצבורג שליט"א מרבני ישיבת חפץ חיים באמריקה בלא לדעת את נפשו מרוב התפעלות והתרגשות, ושאל את הרב מה רוצה השם יתברך ממני? מה הוא מראה לי בזה, קברתי את הסידור שלי לפני כמה חדשים מחמת הייאוש שעטף אותי שהקב"ה לא עונה, וכאן אני מוצא בדרך כלאחר יד כאילו מלאך מן השמים הולך אותי למצוא את הסידור שלי, מה רצו להגיד לי בזה?

הרב שלח אותו לרבי חיים קנייבסקי זצ"ל שאמר לו בערך כך: אתה קברת את הסידור, כאומר שאין לך יותר טעם להתפלל אחרי שה' לא שומע לתפילותיך, על כך ענה לך הקב"ה, יקירי, בוא אני אתן לך את הסידור בשנית, תמשיך להתפלל, אני כן שומע כל מילה, ואני רוצה הלאה את תפילותיך. (בפיקודך אשיחה חלק ג עמ' שפח)

מעשה היה באדם אחד שבא אל הרב בקשה בפיו, הרב אני חולה מאוד אנא התפלל עלי לבריאות ורפואה שלמה.

ענה לו הרב, ודאי שאשתדל להתפלל עליך, אבל אמרו רבותינו שתפילת חולה על עצמו עדיפה מתפילת אחרים, ויותר קרובה להתקבל.

אמר לו האיש, אני לא יכול להתפלל על עצמי, אנא הרב בבקשה עזור לי, והתפלל עלי כי אני לא יכול להתפלל בכלל.

ענה לו הרב, לא צריך לדעת להתפלל, בקש בשפה שלך.

ענה לו היהודי, אני יודע, אבל אסור לי להתפלל, לא התפללתי כבר חמש עשרה שנה.

אסור לך התפלא הרב? מאיפה האיסור הזה? חמש עשרה שנה בלי תפילה איך אפשר לנשום...

עזוב, הרב.. אסור לי להתפלל על עצמי, ענה האיש בבכי.

אמר לו הרב ספר לי מה קרה, למה אסור ליהודי להתפלל על עצמו?

יש לי הסכם, ואני לא יכול להפרו, אני לא יכול להתפלל יותר, בבקשה הרב תתפלל עלי שאבריא ואחייה חיים ארוכים.

איזה הסכם יש לך שאל שוב הרב בפליאה?

והאיש ענה: לפני חמש עשרה שנה הילדה שלי נפגעה בתאונה ומצבה היה אנוש, והרופאים אמרו שאין סיכוי, הם הכניסו אותנו להיפרד ממנה, אני לא נכנסתי, רצתי לבית הכנסת ופתחתי את ההיכל ובכיתי לבורא עולם...

אמרתי לו: שהילדה שלי היא הדבר הכי יקר לי בחיים, ואני מתחנן בפניך רבונו של עולם תחזיר לי אותה בריאה וזו הבקשה היחידה שלי בעולם, ואני מבטיח לך, אנא... רפא את הילדה שלי, ואני מבטיח לך אלוקים כי זאת הבקשה האחרונה שלי, אנא החזר לי אותה בריאה ושלמה ופורחת, ואני לא אבקש ממך כלום יותר, לא אפנה אליך יותר עם בקשות, לא אבלכל לך את הראש עם תפילות, אין לי שום דבר בעולם חוץ ממנה...

חשתי כי תפילתי התקבלה, חזרתי לבית החולים כעת אני לא יכול להתפלל הבטחתי ואני חייב לקיים

שמע הרב ואמר לו, האם אתה יודע שיש מצוה וחובה גמורה מן התורה להתפלל ולזעוק לה' על צרה שלא תבוא, האם יש יום שאין לנו בעיות, האם אין יום שעלינו לדאוג ולחשוב על כל כך הרבה פרטים המקיפים את חיינו שנדע לכלכל את צעדנו בתבונה, שנזכה להצלחה לסיוע ממרום לישועה לבריאות לפרנסה, לכוחות נפש, לביטחון ולשלמות נפש, להתמודדות מול אויבים ושונאים.

האם ידעת שלכן יש לנו מצוה להתפלל שלש פעמים ביום, כי אנחנו כל כך חיים את הצרות והבעיות, ושקועים עמוק בתוך הבוץ עד שאנחנו לא מרגישים את הצרות, הרי נולדנו לתוכם, אנחנו שוחים בהם בכל רגע, ומוקפים בבעיות מכל

עבר, עד שהיינו צריכים להתפלל כל רגע, וכמאמר רבותינו ולוואי ויתפלל אדם כל היום כולו, על כל צעד ושעל לבקש עזרה וברכה, רק שכל כך התרגלנו לצרות שהם נראות לנו חלק מאיתנו, חלק מהווייתנו, לכן חייבים להתעורר לפחות שלש פעמים ביום ולהוציא את הראש מחוץ למים, ולזכור שבעצם אנחנו בכלל אמורים לנשום, שבעצם אנחנו לא אמורים לטבוע כך.

דע לך שאלוקים מחכה לתפילה שלך כבר 15 שנה, ולא משנה עם אתה דתי או לא, אלוקים אוהב אנשים נודניקים, ומבחינת הקב"ה ההסכם שעשית איתו לא תקף כלל, הוא מחכה לשמוע אותך, תבין, שאבא שבשמים לא קבל ממך שיחת טלפון כבר 15 שנה...

תתקשר אליו בכל זמן שתרצה, זו שיחת חינם, תוכל לשוחח איתו כמה שתירצה, ללא הגבלת זמן, הוא אף פעם לא תפוס, ולא נמצא בממתינה, תמיד הוא זמין ואין צורך להשאיר לו הודעה. זה קו שאי אפשר לחסום אותו, ואין מצב שיש כשל ברשת.

תפלתו של מנשה

בגמ' (ברכות י.) מסופר על חזקיה המלך, שראה ברוח הקודש שאם ישא אשה יהיה לו בנים רשעים, ולכן לא נשא אשה ובא אליו ישעיה הנביא לבשר לו שנגזר עליו למות.

לאחר שהתפלל מקירות ליבו, קרע ה' את גזר הדין, והוסיף לו עוד 15 שנה. (כמבואר להלן באריכות)

ישעיה הנביא נתן לו את בתו לאשה, נולדו לו שני בנים מנשה ורבשקה. (ע"פ הגהות הב"ח שם בגמ').

יום אחד הרכיב אותם חזקיה על כתפיו ללכת לבית המדרש, שמע את אחד הבנים אומר לאחיו, ראה את ראשו של אבא שראוי לצלות עליו דגים, והשני אומר לו ראה ראשו של אבא שראוי להקריב עליו

קרבת לעבודה זרה, מיד כששמע זאת חזקיה, השליך אותם על הקרקע, רבשקה מת ומנשה נשאר חי.

ברשעותו הרבה הרג מנשה אף את סבו הצדיק, אבי אמו, ישעיהו הנביא. ובגמרא (יבמות מט:) מסופר כיצד עשה זאת: אמר רבא, שהיה מנשה דן את ישעיהו, אמר לו: משה רבך אמר (שמות לג כ): "כי לא יראני האדם וחי", ואילו אתה סתרת את דבריו ואמרת (ישעיה ו א) "ואראה את ה' ישב על כסא רם ונשא... ועוד, משה רבך אמר (דברים ד ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו פה' אלהינו בכל קראנו אליו", ואתה סתרת את דבריו ואמרת (ישעיה נה ו) "דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב", דהיינו שלא תמיד ניתן לפנות אל הקב"ה.

כמובן שלישעיה הנביא היו תשובות לסתירות אלו. אולם הוא העדיף לא לענות למנשה, כי ידע שבכל מקרה לא יקבל מנשה את דבריו, וירצה להרגו.

לכן מה עשה ישעיה כדי להינצל? ברח מנכדו מנשה, וכשרדפו אחריו להורגו אמר שם קדוש ונבלע בתוך עץ ארו גדול.

מבואר בירושלמי (סנהדרין נא:) שהציצית של ישעיה הנביא היתה בולטת מחוץ לעץ, הלכו וסיפרו את זה למנשה, אמר להם תנסרו את העץ, ניסרו את העץ ומבואר ביבמות כשניסרו את העץ הגיע המסור בדיוק לפיו, וכך יצאה נשמתו של ישעיה הנביא. והיה הדם יוצא החוצה, והפסוק אומר (מלכים ב פרק כא טז) "וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה לבד מחטאתו אשר החטיא את יהודה לעשות הרע בעיני יי"

שואל הירושלמי וכי אפשר לבשר ודם למלאות את ירושלים דם נקי פה אל פה? אלא שהרג את ישעיהו סבו שהיה שקול כמשה דכתיב בו "פה אל פה אדבר בו".

ועיין סנהדרין (קג:) שעשה צלם כבוד מאוד, משאוי אלף בני אדם, ובכל יום ויום היה אותו הצלם הורג את כל נושאו, שהיו נבקעים מכובד המשאוי. ומבאר המהר"ל שכך היתה עבודתה שהיו מכריחים

לשאת את הפסל על ידי מספר מועט של אנשים ובכך בהכרח יפלו תחת המשא ויתרסקו למוות וכל אלו שמתו נחשבים כקרבתן לפסל.

וכל יום היו מתים 1000 אנשים...

ובגודל רשעותו של מנשה, העמיד צלם בבית המקדש, והיה משתחוה לו כשפניו אל הפסל ואחוריו להיכל, ואיתא בגמרא על הפסל שהעמיד כתוב בדברי הימים וישם את פסל הפסל אשר עשה בבית האלקים (דברי הימים ב לג ז) משמע פסל אחד, וכתוב שם (פסוק יט) וכל חטאתו ומעלו והמקמות אשר בנה בהם במות והעמיד האשרים והפסלים. 'והפסלים' לשון רבים, אמר רבי יוחנן: בתחלה מנשה עשה לפסל פרצוף אחד, ולבסוף עשה לו ארבעה פרצופים כדי שתראה שכינה ותכעוס כלומר עשה ארבעה פרצופים מארבעת צדדיו, כדי שהשכינה תראה פרצוף של פסל מכל צד שתכנס להיכל, ודבר זה יכעיס ביותר את הקב"ה (סנהדרין קג:).

מנשה המלך לא רק חטא לעצמו, אלא אף החטיא את עם ישראל, כמו שנאמר (דברי הימים ב לג ט): "ויתע מנשה את יהודה וישבי ירושלים לעשות רע מן הגוים"... בגלל חטאיו המרובים של מנשה נגזרה גזירת חורבן בית המקדש הראשון על עם ישראל, כפי שנאמר (ירמיה טו ד): "ונתתים לזעוה לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מלך יהודה על אשר עשה בירושלים".

וכתיב בדברי הימים (ב לג י-יא) וידבר יי' אל מנשה ואל עמו ולא הקשיבו. ויבא יי' עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה בחחים ויאסרוהו בנחשתים ויוליכהו בבלה

שואל הירושלמי מאי "בחוחים"? אמר ר' לוי יורה גדולה של נחשת עשו לו, (כמין תוף של מכונת כביסה) ונתנו אותו בתוכה והיו מסיקין תחתיו, כיון שראה שצרתו צרה לא הניח עבודה זרה שבעולם שלא התפלל אליה שתעזור לו, כיון שלא הועיל לו כלום אמר: זכור אני שהיה אבי מקרה אותי, (דברים ד ל-לא) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבתי עד יי' אלהיך ושמעת בקלו: כי אל רחום יי' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם:

אמר מנשה: הרי אני קורא אותך, אם עונה אותי מוטב, ואם לאו כולם ח"ו אותו דבר.

התחיל מנשה להתפלל מעומק ליבו, כשהוא נצלה לאט לאט כמו עוף בתנור, והיו מלאכי השרת מסתמים את חלונות הרקיע שלא תעלה תפילתו לפני הקב"ה.

ואומרים לפני הקב"ה, רבונו של עולם אדם שעבד עבודה זרה והעמיד פסל בהיכל, אתה מקבלו בתשובה?! אמר להם: אם איני מקבלו בתשובה אני נועל דלת בפני בעלי תשובה.

מה עשה הקב"ה, הרי כל חלונות הרקיע היו סגורים ולא יכלה תפילתו של מנשה להיכנס, לכן חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד וקבל את תפילתו ותשובתו!

באותה שעה עשה הקב"ה נס, והדוד נחושת שבו היה מנשה התעופף באויר, ובטיסה ישירה מבבל נחת בירושלים וישיבהו ירושלים למלכותו, כמ"ש בדברי הימים (שם יב-יג) וְכִהְיֶה לּוֹ חֶלֶה אֶת פְּנֵי יי' אֱלֹהֵיו וַיִּכְנַע מֵאֵד מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו: וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיַּעֲתָר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיִּשְׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַיִם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים:

באותה שעה אמר מנשה יש דין ויש דיין. (וכך איתא בילקוט שמעוני מלכים רמז רמ"ו).

*

בפרשת קרח משה רבנו מתפלל לה' שלא יקבל את תפילתם של קרח ועדתו כמ"ש וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל יי' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם (במדבר טז טו). וכתב הרמב"ן: אל תפנה לקרבן שיקריבו לפניך ולא לתפילה שיתפללו אליך.

אמר על כך הסבא מקלם רבי שמחה זיסל ברוידא שרואים מכאן מה כח של תפילה, שמשה רבינו היה צריך להתפלל להקב"ה שלא ישמע את תפילתם.

הרי אילו הקב"ה היה שומע את תפילתם ומציל אותם מהמיתה, הרי הם היו כופרים במשה ובתורתו, והיתה מתבטלת כל התורה כולה ח"ו,

שהרי עדת קרח כפרו בהנהגתו ובנבואתו של משה, שאת כל המצוות הוא בדה מליבו, ואם כן מדוע היה צורך למשה להתפלל שהקב"ה לא ישמע את תפילתם מדוע שיקבל ה' את תפילתם?

הביאור הוא: שהקב"ה הטביע בטבע הבריאה, שבכח התפילה לבטל גזירות, למרות שזה נגד רצונו יתברך, כי זה מהנהגת הבחירה שיש לאדם, ולכן פחד משה, שאם ישימו פניהם ולבם בתפילה, ישוב מהם חרון אף, והקב"ה ימחל להם על פשעם, לכן היה צריך משה להתפלל לה' שלא ישמע את תפילתם.

כמ"ש בגמרא (ברכות סג.) שדרשו על הפסוק בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעָהוּ וְהוּא יִישֵׁר אֲדָרְתֶיךָ: (משלי ג ו) אמר רבא אפילו לדבר עבירה. אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי (כך הגירסת העין יעקב) (גנב כשנמצא בפתח המחתרת לגנוב, מתפלל להקב"ה שיצליח בגניבתו)

רואים מכאן דבר נורא, שאף גנב, קודם גניבתו מתפלל לקב"ה שיצליח דרכו, והקב"ה שומע את תפילתו.

תפילה כשאין שום אופציה אחרת

התורה אומרת פי בעיר מקלטו יֵשֵׁב עד מות הפֶּהֶן הַגָּדֹל, ואמרו רבותינו בגמרא (מכות יא.) לפיכך אמותיהם של הכהנים הגדולים היו נוהגות לספק כסות ומזון לרוצחים, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו.

נתאר לעצמינו, את אותו אדם שגלה לעיר מקלט, הוא אפילו לא הספיק להיפרד מאשתו וילדיו, מיד ברח לעיר מקלט, סוג של בית כלא, אין לו מושג מתי הוא יוכל להשתחרר, הוא יכול להישאר שם כמה חודשים ויתכן שישאר שם גם כמה שנים, אין לו חופשות, האפשרות היחידה להשתחרר תלויה במותו של הכהן הגדול, ומבחינתו הוא יעשה הכל להשתחרר כמה שיותר מהר.

ואם רק תפילה תעזור, הוא יתפלל כל היום, ויקרא תהלים, ויעשה 40 יום פרקי שירה וכו' ואת כל הסגולות שאפשר לעשות וכו' ויבקש רק על דבר אחד שהכהן הגדול ימצא את מותו כמה שיותר מהר.

ואם כן לא מובן מה אמותיהן של הכהנים עשו בזה שהן מספקות להם מזון וכסות, הרי ודאי שהן טרחו טרחה עצומה, לבוא כל פעם, עם סלים של אוכל לתת לכל אחד מה שהוא אוהב לתת לו את כל הפינוקים שרוצה, העיקר שלא יתפלל, זה אוהב אוכל הונגרי וזה פולני, זה רוצה ביום שלישי כוסכוס, והלה אוהב אורז פרסי, וזה אוהב מרק תמני, וכו'.

ובטח היו כאלו שהיו מאיימין על אמו של הכהן הגדול, אם לא תביאי לי את זה ואת זה, אני עושה 40 יום תיקון הכללי...

ואם כן גם אחרי כל הפינוקים שקיבלו, הרי סוף כל סוף הוא רוצה להשתחרר, ואין ספק שהוא ימשיך להתפלל למותו של הכהן הגדול הרי הוא מתגעגע למשפחתו לילדיו, שם יכינו לו את האוכל שרוצה ואת כל הפינוקים, אם כן מדוע כל כך טורחת אמו של הכהן הגדול על דבר שלא יעזור, הרי הם ימשיכו להתפלל?

הביאור הוא, אומר דוד המלך קרוב יי' לְכֹל קְרָאיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמַת: (תהלים קמה יח) הנה בכל הפסוקים שבפרק הנ"ל (למעט פסוק ח) יש את האות ו' באמצע, שמחלק את הפסוק לשני דברים למשל בְּכֹל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶהְלֶלְהָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וְעַד: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאֱמָרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ: אכן בפסוק של אות ק' לא נזכר ו' קרוב יי' לְכֹל קְרָאיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמַת: מדוע לא כתוב קרוב יי' לְכֹל קְרָאיו "ולכל" אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמַת?

וביאורו המפרשים, שתפלה צריכה להיות באמונה שלימה, שרק הקב"ה הוא יכול לעזור לי ולהושיע אותי מצרתי, אם אדם מתפלל לא בלב שלם, היינו תפילה עם אופציה, שאם הקב"ה לא יענה לתפילתי יש לי אופציה אחרת, אם לא יהיה לי טרמפ אני יסע באוטובוס, יש עלי רב קו מוטעון, תפלה כזו לא נקראת תפלה ב-100%

אם אדם נמצא בצומת, ונתקע בלי כסף וללא רב קו, ואין לו שום אפשרות להגיע למחוז חפצו, אז הוא מתפלל בלב שלם רבונו של עולם תעזור לי שאוכל להגיע לבית זו כבר תפילה אחרת תפילה מעומק הלב, זו תפילה ללא שום אופציה אחרת, רבונו של עולם אם אתה לא תעזור לי, אין לי איך להגיע הביתה זו תפילה שתתקבל.

לפי"ז מובן מה הטריק החכם שעשו אמותיהן של כהנים, הם לא היו טפשות לחשוב שאותו רוצח בשגגה בגלל שקיבל אוכל טעים, יפסיק להתפלל, הם ידעו בודאות שכל אדם נורמלי שנמצא בכלא, מחכה ליום שיוכל לחזור לביתו, למשפחתו, להשתתף בשמחות של המשפחה, לחזור לחיים נורמלים, ובודאי שכל אחד שנמצא בעיר מקלט ממשיך להתפלל כל יום ובכל תפילה על מותו של הכהן הגדול אלא מאי?

הספקת המזון גרמה שתפילתם לא תהיה תפילה ב-100% כי אותו רוצח בשגגה יחשוב בליבו, גם אם הקב"ה לא ישמע את תפילתי, ואני יצטרך להישאר בעיר מקלט, לא רע כאן כל כך, סוף כל סוף יש מי שמפנק אותי ודואג לכל מחסורי, אני יקבל כל פינוק שעולה בדעתי, מאמו של הכהן הגדול, התפלה הזו היתה לוקה בחסר, זו לא תפילה מעומק הלב ובודאי שלא תתקבל.

תפלה צריכה שתהיה בכל הכוונה, לכן לא כתוב ו' באות ק' קרוב יי' לְכָל קְרָאיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת וזאת, כי הכל הוא ענין אחד, מתי קרוב יי' לְכָל קְרָאיו? רק לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת. רק למי שמתפלל ופונה לה' מעומק ליבו, שרק הוא יכול להושיע אותו, ואין אף אחד בלתו שיכול לעוזרו.

בשאר הפסוקים שבמזמור הם שני שבחים נפרדים, אך כאן זהו דבר אחד, ה' קרוב רק למי שקורא באמת.

*

בגמרא יומא (נג:): מובא שהכהן גדול היה מתפלל ביום הכיפורים "ואל יכנס לפניך תפילת עוברי דרכים לענין הגשם בלבד בשעה שהעולם צריך לו"

ולכאורה הרי כל החקלאים זקוקין לגשם, והם מתפללים שירד גשם והנה יש אדם אחד שהולך בדרך, ואין לו אמצעי הגנה כנגד הגשם, והוא מתפלל לה' שיפסק הגשם האם ה' ישמע את תפילתו? היתכן שמול עשרות ומאות חקלאים ה' ישמע דווקא את תפילת ההולך בדרך?

התשובה היא, שאותו הולך דרך אין לו שום אופציה אחרת, הוא לא יכול ללכת כשיורד גשם, ולכן תפילתו בוקעת מעמקי הלב, תפילה

כזאת נשמעת, משא"כ אותם חקלאים שגם מתפללים לגשם לשדות שלהם, התפילה שלהם זה לא מעומק הלב, כי פעמים הוא אומר, גם אם לא ירד עכשיו גשם, אולי ירד מחר, אני כבר אסתדר וכו' ממילא זה לא מעומק הלב זה לא אשר יקראוהו באמת...

מפורסם הסיפור המרגש על רבי ישעיה ברדקי זצ"ל על עלייתו לארץ ישראל.

(רבי ישעיהו ברדקי נולד בפיינסק שבליטא, ולאחר שמתה עליו אשת נעוריו החליט לעלות לארץ ישראל בשנת תק"ע, משאת נפשו מאז, ככל תלמידי הגר"א אשר חזקה עליהם פקודת רבם לעלות לארץ ישראל.

בבואו לארץ ישראל, נשא לאשה את בתו של רבי ישראל משקלאוב מתלמידי הגר"א מחבר ספר פאת השלחן להלכות ארץ ישראל, וספר תקלין חדתין על מסכת שקלים, וכך כותב חותנו הנ"ל בהקדמתו לספר פאת השלחן, את בתי הצנועה מרת שיינדיל תחי' נתתי אותה לאיש חשוב ותלמיד חכם הוא חתני הרב החרף ובקי, ירא ה' מרבים, המפורסם כבוד מוה' ישעיה נ"י מעה"ק ירושלם ת"ו.

בשו"ת יהודה יעלה (תשובה קע) כתב לו מהר"י אסאד בתשובתו: תכלה שנה וקלקלותיה, תחל שנה וברכותיה, מרום מעלה אחת ושבע לראש צדיק מטוב לטוב החיים והשלום, לאוצר בלום, נופך ספיר ויהלום, ה"ה כבוד ידיד עליון וידי"נ הרב הגאון המופלג ומפורסם, סיני ועוקר הרים, החרוץ האמיתי, נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, קדושת שם תפארתו, מוה' ישעיה נ"י נשיא ארץ הקודש הממונה ראש וראשון לכולל פרושים הי"ו ואב"ד בארץ הקודש ירושלים תובב"א.

מסופר שבירושלים דאז היו הערבים נוהגים ביהודים כעבדים, עד כדי כך שהיהודים היו אומרים עבדים היינו במצרים, ועבדים הננו עתה בירושלים. כשהיו חוזרים מבית הכנסת לביתם, היו הערבים חוטפים את מגבעותיהם מעל ראשיהם ובורחים. ולפעמים היו נתלים על גבם, ונוהגים בהם כבחמורים, וצועקים הביתה תובילוננו, וכן עשו לרבי ישעיהו ברדקי ולעוד יהודים.

וגם בשעה שנשאו איזה משא כבד, היו טוענים את משאם על גב היהודים, והיו אנוסים למלא את בקשתם.

פעם אחת כשהיה מהלך ברחוב חברון שבעיר העתיקה בירושלים, פתאום בא ערבי אחד שונא ישראל, ונשא על כתפו שק עם פחמים, וניגש לרבי ישעיה שהכיר אותו, ואמר לו אני סוחב את זה כבר הרבה זמן, והנני עייף מאד, תעזור לי קצת לסחוב אותו, וכשהתחיל רבי ישעיה להתחנן לפניו, שאין בכוח לסחוב משא כבד כזה, לקח הגוי והוריד את השק מעל כתפו ונתנו על כתפו של רבי ישעיה בעל כרחו, באין ברירה הלך רבי ישעיה, כשהשק על כתפיו והגוי אחריו.

רבי ישעיה נאנח על גאותם של ישראל שניטלה מהם וניתנה לגויים, שעל זה הקב"ה בוכה (חגיגה ה): ובאותה שעה שרבי ישעיה הלך והתאנח, נפל הגוי פתאום ומת משבץ הלב, ויהי הדבר לחופת ולקידוש שם שמים. (מילי דמרדכי)

הערבים היו גונבים וחומסים, ופעם התפרצו לחצרו של רבי ישעיה והרגו את חתנו.

כעבור זמן, מינה אותו הסולטן לחכם באשי לעדת האשכנזים, ונתן לו סמכות לשפוט את בני עדתו, בחצרו היה לו מקום מיוחד לבית סוהר עבור מי שלא ציית לדינו.

הוא נהג את משרתו ברמה, ולפניו הלך שומר בלבוש הדור מיוחד, הנקרא קוואס מטעם השולטן התורכי.

היה תקופה שמזכירו האישי, היה רבי יעקב שאול אלישר, מי שלימים נתמנה לראשון לציון והרב הראשי לירושלים.

במשך הזמן אף נתמנה לקונסול אוסטריה בירושלים. מחמת מעשה שהיה, שכאשר חלה מלך אוסטריה ושלח שליחים לרבי ישעיה ברדקי שישא עליו תפילה בכותל המערבי, רבי ישעיה ברדקי שנמנע עד אז מללכת לכותל המערבי מחשש שמא מחמת היותו שקוע בתפילה, יכניס בטעות את ידו לבין אבני הכותל, ויבוא במקצת גופו אל הקדש פנימה. אך הפעם חרג ממנהגו והגיע לכותל המערבי ונשא תפילה, ובאותה שעה ממש התרפא מלך אוסטריה, כאות תודה מינה לקונסול ארצו בירושלים, ומאז התמעטו ההצקות של הערבים.

הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זצ"ל נכדו של רבי שמואל סלנט כותב על רבי ישעיה ברדקי, כי היה מסגף עצמו במאכלו כל ששת ימי השבוע, והיה קם כל חצי לילה וטבל במקוה אשר בחצרו, ולמד בחצי הלילה השני זוהר וקבלה.

פעם קיבל הודעה כי אחד הנסיכים הגדולים מאוסטריה יבוא לבקר בביתו, וכל ראשי העדה וחכמיה התאספו בביתו לקבל את פני הנסיך, אך הנסיך התאחר ובינתיים החלו בתפלת המנחה, רבי ישעיה האריך בתפלתו, ותוך כדי כך בא הנסיך, אך רבי ישעיה המשיך בתפלתו בנחת ובשלוות הנפש. הנסיך נשאר עומד על יד מפתן הבית וחכה ביראת הכבוד עד תום התפלה, כתום התפלה ניגש לרבי ישעיה והביע את שמחתו, שזכה להיות נוכח בתפלה זכה וטהורה כזאת שרשומה לא יסור מלבו.

פעם אחת נכנס אליו עני אחד בערב שבת, אמר לו כי בביתו גוועים ברעב הוא ובני ביתו ובקשו שיעזור לו להכין צרכי שבת. רבי ישעיה רצה לעזור לעני בשעת דחקו, אך כסף מזומן לא היה בידו, נטל רבי ישעיה פמוט אחד ונתן לו במתנה על מנת שימכרהו ובתמורה יכין צרכי שבת, כעבור שבועות מספר נכנס אותו יהודי שנית ושוב בקשת עזרה בפיו נטל רבי ישעיה את הפמוט השני ונתן לו שוב כדי שימכרהו ויתפרנס ממנו.

לא ארכו הימים ואותו יהודי נכנס שוב בערב שבת וביקש עזרה, בצר לו רבי ישעיה שלא היה ביכלתו לעזור לו, ואת כל הפמוטים שלו כבר נתן ליהודי, לקח את השטריימל שלו ונתן ליהודי ושוב כדי שימכרהו ויתפרנס ממנו. אותו יהודי רגז ורתחן היה, לקח את השטריימל וחבט בפניו של רבי ישעיה והתפרץ בחרפות וגידופים על שאינו עוזר לו במידה מספקת.

יהודי שמתפרץ בצורה כזו מי יודע עד היכן צרותיו מגיעות, ומה גודל יגונו וסבלו, אם איבד את שווי משקלו. אמר לו רבי ישעיה בוא איפוא מיד איתי ונגייס לך עוד עזרה, וכך סיבב איתו רבי ישעיה על הפתחים עד שקיבל עזרה הגונה.

מסופר כי בעלייתו של רבי יהודה חסיד מפולין לירושלים עם אלף איש מחסידיו בשנת התס"א (אין כל קשר בינו לבין רבי יהודה החסיד מבעלי התוס' מחבר ספר חסידים ובעל צוואת רבי יהודה החסיד)

וכבר בשנת ת"ס קודם עלותו לארץ, כבר רכש שטח בעיר העתיקה לבניית בית הכנסת המפורסם "חורבת רבי יהודה החסיד" הפועלים כבר החלו בבניית בית הכנסת ובבניית דירות מסביב עוד קודם בואו לארץ, אך בהגיעו לארץ ישראל, לקח הלוואות בריבית גבוהה מהערבים לצורך המשך הבניה, אך כעבור זמן קצר נפטר לבית עולמו ותלמידיו לקחו עוד הלוואות להמשך הבניה, אולם לבסוף לא יכלו לעמוד בפרעון ההלוואות, והערבים התחילו לאיים ולעלות עוד את הריבית, ובשנת תפ"ד התנפלו הערבים על הבית הכנסת הרסו אותו, והיכו ללא רחם ביהודים וחלקם נהרגו.

המקום עמד בשממונו כ-140 שנה עד העליה של תלמידי הגר"א והם החלו להתרים לצורך בניית בית הכנסת.

בין התורמים לצורך כך יצאו שליחים מירושלים לחוץ לארץ, השליח המפורסם הוא רבי יעקב ספיר אז הוא היה המזכיר של כולל פרושים, והוא נשלח להודו שם ישבו עשירים מבגדד, ובדרכו כשהיה במצרים הפסיד את רוב כספו על ידי רמאות של ערבי אחד, ולא הספיק לו הכסף להגיע עד להודו, ולכן ירד בתימן ושם חקר על מנהגי תימן כמבואר בספרו אבן ספיר.

בין התורמים היה הגביר ר' יחזקאל ראובן מעשירי בגדד ואחיו ששון, כמו כן בנו של הברון רוטשילד השר יעקב רוטשילד תרם סכום נכבד, היה זה לעת ביקורו בירושלים בשנת תרט"ז ולכן נקרא הבית הכנסת על שמו בית יעקב.

את חידוש הבניה התחילו בשנת תרט"ז אך עדיין לא הושלם, רק בשנת תרכ"ו הושלמה כיפת האבן הגדולה מעל בית הכנסת.

כיפה זו התנשאה לגובה 25 מטר. הערבים התנגדו לבנות את הכיפה מעל בית הכנסת, כי בכך הבית הכנסת יהיה יותר גבוה מהמסגד שלהם, אך היהודים רצו לפאר ולרומם את בית אלוקינן.

מה עשו? החוק העותומני קבע, שבנין שנבנה וכוסה בגג, אין להרסו גם אם לא נתקבל רשיון לבנותו, היהודים ניצלו את החוק הזה, ובלילה אחד גייסו את תושבי ירושלים היהודים, ובמשך הלילה עלו וירדו על גבי סולמות גבוהים, כשבידיהם אבנים לבנין הכיפה, ובפיהם הלל וקול זמרה, וכשהאיר היום כבר נצבה לה הכיפה בשלמותה.

את האבן האחרונה בראש הכיפה, הניח רבי ישעיה ברדקי לקול תרועת ההמון שפצח בשירי הלל והודאה, ולאחר מכן דרש רבי ישעיה דרוש לכבוד היום.

רבי שמואל עקיבא זצ"ל בנו של רבי ישעיה מאשתו הראשונה, נישא לבתו של רבי יעקב ענתבי זצ"ל ראש רבני דמשק, הרב יעקב ענתבי עמד במרכז עלילת הדם של דמשק בשנת ת"ר 1840 נאסר ועונה בעינויים קשים אחרי שחרורו עלה לירושלים ונפטר שם בשנת תר"ז.

בנו האחר של רבי ישעיה מאשתו השניה הוא רבי שלמה ברדקי, שנשא את ביתו של רבי שמואל סלנט.

בת בשם דינה נישאה לרבי אליהו (בכור) חזן, נין לרבי יוסף רפאל חזן בעל החקרי לב, מהמשפחות המיוחסות בעדת הספרדים בירושלים, רבי אליהו חזן שימש כסופר ומזכיר כוללות ירושלים, ולימים התמנה לראש הרבנים בטריפולי ובנא אמון (יהודי אלכסנדריא מכנים את עירם נא אָמוֹן)

רבי ישעיה נפטר ביום ג' י"ח חשון תרכ"ג, הלוויתו היתה אז אירוע רב רושם בירושלים, שכן פתחו לכבודו את שערי העיר, דבר שהיו עושים רק בביקורם של ראשי מדינות ושרים.

רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי נכדו של רבי שמואל סלנט שהיה מחותן עם רבי ישעיהו, שמע מסבו רבי שמואל סלנט את מה שאירע בלוויה.

כשהספיד אותו הגאון מקוטנא רבי משה יהודה לייב מחבר הספר זית רענן, והנה באמצע ההספד לפתע פתאום נרעד ונזדעזע הגאון באמצע ההספד, נשתתק פתאום, ואחר כך התחיל בהתלהבות יוצאת מן הכלל, והרים קולו ביללות מחרדות ומזעזעות, וקולו הולך וחזק כאילו הוא בוקע הרים, והתחיל לומר רבי ישעיה ר' ישעיה, תסלח לנו, תמחול לנו, לא הכרנו אותך, לא ידענו להעריך את גדולתך האמתית, כי היית נחבא אל הכלים, ולא ספרנו אפילו ממקצת שבחך...

הרב מקאליש רבי מאיר אוירבך בעל אמרי בינה שעמד על ידו ורבי שמואל סלנט שאלו אותו בעת מעשה מה קרה כאן באמצע ההספד? אמר להם הגאון מקוטנא מה אינכם רואים? אינכם חשים? הלא ישנו כאן עמודא דנהורא, שעף ועלה ממסתו עד לרקיע?

והרי אמרו חז"ל (כתובות יז.) דגמירי שלא אפסיק עמודא דנהורא אלא אי אחד בדרא, אי לתרי בדרא. (מקובלנו שאין עמוד האש מפסיק בין הנפטר לעם, אלא לאחד בדור או לשניים) ואמר הגאון מקוטנא, אם לא ראיתם אתם, בטח היו אז עיניכם עצומים מבכי.

רבי ישעיה חיבר כמה ספרים וכולם ירדו לטמיון בימי המלחמה העולמית (הראשונה)

ר' ישעיה ברדקי החליט לעלות לארץ ישראל מוילנא, הוא היה אלמן, ואשתו המנוחה השאירה לו שני ילדים, בן ובת צעירים.

ר' ישעיהו ברדקי ארז את מטלטליו לקח את בנו עקיבא שמואל ואת בתו חיהל"ה ועלו לארץ ישראל.

בדרכם הגיעו לביירות שבלבנון ומשם הפליגו באנית מפרש קטנה כנהוג בימים ההם עם ילדו וילדתו הקטנים לארץ ישראל.

ובהגיע האניה קרוב אל חוף עכו כשכבר נראו הבתים הראשונים שליד הנמל, וכבר זכה לראות בעיניו את הארץ הקדושה אליה התגעגע בכל משך ימי חייו ועליה מסר את נפשו, והנה עוד מעט והאניה עוגנת, והוא על חוף המולדת, אולם פתאום התחוללה סערה עצומה בים, והאניה חשבה להשבר.

בתחילה חשב כי כשם שהתגבר בחסדי ה' על כמה סערות בלב ים, ועל סכנות אחרות אשר ארבו לו במשך הזמן, כן יזכה להתגבר גם על הסערה הזאת, אבל לשוא!!!

האניה התחילה לצלול לתהומות הים, והמלחים הערביים שהיו רגילים לכך, קפצו מיד לים והחלו לשחות אל עבר היבשה, בחשבם שהיהודי הזה בודאי יצלול לתהום הוא ושני ילדיו הקטנים.

אבל לתמהונם הרב, ראו כי גם הוא קפץ אל הים כשילדו וילדתו על גבי כתפיו, וגם הוא החל לשחות כאחד המומחים הגדולים לשחיה.

כמובן שהערכים שלא היו עליהם ילדים על כתפיהם עברו במהירות אל עבר היבשה, והוא רבי ישעיה התנהל לאטו לרגל הילדים אשר אתו.

ולתמהון לבב, כל אלה שעמדו בחוף לראות מה יהיה עם היהודי הזה ושני ילדיו, האם יצליח לבוא אתם אל חוף מבטחים, כולם ראו כן תמהו, לראות כי היהודי שוחה בים עם ילדיו על כתפיו והוא מתקדם לאט לאט אל היבשה.

אולם פתאום התחיל רבי ישעיה להרגיש עייפות רבה וחשש מאד שגם הוא וגם שני ילדיו ייטבעו בים הסוער...

מחשבות קשות עלו במוחו, אם נמשיך שלושתינו אף אחד לא ינצל אנו נצלול כאן לא תהיה עלינו מצבה ולא מי שיאמר אחרינו קדיש.

הוא ידע שעליו להפרד מאחד משניהם, כי אם לא, כולנו נצלול למים, מי יוכל להבין את הקושי של אבא שיודע שעליו להפרד מאחד מילדיו, הוא ידע שלפי ההלכה עליו להפרד מהבת, משום שלבן יש יותר מצוות, הבת פטורה ממצוות עשה שהזמן גרמא. ומשנה מפורשת במסכת הוריות (יג.) האישי קודם לאשה להחיות, ואם כן מצווה הוא להציל את הילד ולא את הילדה.

הוא פנה לבתו בדמעות ואמר לה בתי זו ההלכה, תאמרי שמע ישראל אלו הרגעים האחרונים... עזבי את הצוואר שלי אמרי שמע ישראל, אין לי אפשרות להציל את שניכם, קריאתה של חיהל"ה הזהדה בין הגלים אבא!!! רק אתה אבא שלי!!! אין לי אבא חוץ ממך, אל תעזוב אותי!!!

המלים הללו שיצאו מעומק לבה של הילדה הקטנה הזאת, פלחו באויר ופרצו את תוך נבכי לבו, הם נתנו לו כח להתאמץ יותר, אזר כח ובעזהי"ת החליף כח והחל לחתור ליבשה ובשארית כחותיו הצליח להגיע את החוף כשהוא מודה לה' על רוב חסדיו.

הוא הגיע באפיסת כוחות לחוף, השתטח על הארץ ונשק את האדמה אדמת הקודש.

כשהגיעו לאי אמר לה אביה, הביני בתי היקרה, כשאמרת אין לי "אבא חוץ ממך" בכיתי אני יותר ממך, את יודעת איזו הרגשה זו, כשאבא נאלץ להפרד מבתו, אבל לא חשבתי שנוכל להנצל שלושתינו, וכשצריך להפרד זה רצון השם.

אך כשזעקת אין לי אבא חוץ ממך!!! הקריאה הזו נתנה לי כוחות עצומים והמשכתי.

אני רוצה שתלמדי מהקריאה הזו, שאם במהלך החיים תגיעי לפרשת דרכים, אם יבואו עליך ימים קשים, תפני

לקב"ה בקריאה, ריבונו של עולם אין לי אבא חוץ ממך, רק אתה אבא שלי, אין לי אבא אחר...

אבינו מלכינו אין לנו מלך אלא אתה...

הקב"ה יקבל את התפילות שלך אפילו בניגוד למה שנגזר, אם את תפני לה' יתברך, ותגידי, ריבונו של עולם, אין לי אבא אחר חוץ ממך, הקב"ה יקבל את התפילות שלך.

(במאמר המוסגר נציין ראיתי שמביאים שהיה כאן מעין ויכוח הלכתי בין האבא לבין הבת הקטנה, שכשאמר לה שהוא מחויב להעדיף את הצלת הילד, על הצלת הילדה כמפורש במשנה הנ"ל, ענתה לו בתו, אבא, אתה אמנם מחויב לעשות כפי האמור במשנה, אבל האם אני מחוייבת להסכים לך ולהטבע בלב ים??)

הדברים שלך נכונים בהחלט, כי הנך מחויב להציל מקודם את הילד ואחר כך את הילדה, אבל כל זה לא נאמר אלא עליך, לדוגמא כשפורצת שרפה ויש אפשרות להציל רק אחד בן או בת אז ההלכה היא שהבן קודם.

כל זה ביחס אליך, אבל אני לעצמי, מחוייבת להציל את עצמי, כי הרי אמר רבי עקיבא חייך קודמים לחיי חברך, וכשאני רואה שאינך יכול להציל גם אותי, הנני מחוייבת להתנגד לך ולמעשיך, ולא ארד לתהומות הים בכדי להציל את אחי, וכשאגלה התנגדות, אתה תהיה מוכרח להטביע אותי בים, וזה אסור לך לעשות, שהרי אם אסור להציל את חיי עצמו על ידי הריגת חברו, קל וחומר שאסור לך להציל את אחי על ידי זה שתעשה מעשה רצח ותטביעני בים.

רבי ישעיה הבין מיד שהצדק איתה וכי אין לו ברירה אחרת, אלא להתחזק ולהתאמץ להתחזק באמונה בה' אלקי ישראל אשר ענה ליונה במעי הדגה והצילו ממשברי הים ומגליו הסוערים, הוא יציל גם אותו וגם את שני ילדיו ויזכו לראות את הארץ הנכספת.

ואמנם כן היה, כי עמד על נפשו ונפש ילדיו וה' היה בעזרו הוא שמע את הקריאה הזו נשם עמוקות ובתמצית כוחותיו האחרונים המשיך להתקדם עם שניהם בחסדי ה' ניצלו שלושתם. (מילי מרדכי)

איתא בגמרא (תענית ל'): אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. וכו' מביאה הגמרא כמה דברים טובים שארעו בט"ו באב, אחד הדברים, אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: יום שכלו בו מתי מדבר.

וביארו הראשונים שם (עיין רשב"ם בבא בתרא קכא. ובתוס' תענית ל) עפ"י המובא במדרש במגילת איכה אמר רבי לוי: כל ערב תשעה באב היה משה מוציא כרוז בכל המחנה ואומר, צאו לחפור, והיו

יוצאין וחופרין קברות וישנין בהן, לשחרית היה מוציא כרוז ואומר, קומו והפרישו המתים מן החיים, והיו עומדים.

וכך נהגו כל ישראל במשך ארבעים שנה שהיו במדבר, וכל שנה היו מתים מתוכם חמשה עשר אלף, ובמשך ארבעים שנה יוצא החשבון שש מאות אלף בדיוק שהם מנין יוצאי מצרים.

ובשנה הארבעים היו אמורים למות הט"ו אלף האחרונים שבעם ישראל שנשארו מאותו הדור, ועבר ט' באב ולא מתו וכסבורים היו העם שטעו בחודש וכך נשארו לישון כל לילה בקבר עד לט"ו באב, שאז ראו שהלבנה במילואה, שזה רק באמצע החודש, אז ידעו שלא טעו בחשבון והיום הוא יום ט"ו באב והשי"ת מחל לטו' אלף האחרונים וזכו לחנינה ולחיים ממנו יתברך שמו, ולפיכך עשו את אותו היום יום טוב.

ולכאורה קשה איך נמחל לאותם טו' אלף האחרונים שלא מתו והלא הקב"ה נשבע למשה רבינו ואמר לו וְאֹלָם חַי אֲנִי וְיִמְלֵא כְבוֹד יי' אֶת כָּל הָאָרֶץ: אִם יֵרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָם וְכָל מְנַאֲצֵי לֹא יֵרְאוּהָ: ונשבע הקב"ה שהדור הזה ימות במדבר ואיך ניצלו בסופו של דבר?

ועוד צריך ביאור הלא בפסוק מפורש כתוב כִּי אָמַר יי' לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר וְלֹא נֹתַר מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נֹון: (במדבר כ"ו ס"ה) ומנין למדרש להוציא מקרא מידי פשוטו ולדרוש שכל הט"ו אלף האחרונים בבני ישראל נשארו חיים?

ותירץ בספר אמרי יהודה יסוד נפלא, הלא אם נתבונן מעט, איך הרגישו דור המדבר במשך ארבעים שנה אלו, עומד אדם בריא ערב ט' באב הוא וכל משפחתו אלו שהיו בגיל 20 בחטא המרגלים, ולוקחים מעדרים ומתחילים לחפור, עשרות אם לא מאות קברות לכל משפחה וכמובן שבערב ט באב היה מחזה מרגש, בכל בית ובית היו נפרדים אחד מהשני בבכיות קורעות לב, האבא היה משאיר צוואה, והאמא נפרדת מילדיה בבכיות ונשיקות, הסבתא והסבא מהנכדים, ובלילה כולם ישנים בקבר שחפרו לעצמם.

כל הלילה אי אפשר להירדם, בתוך הקבר הוא מתפלל שלא ימות כי יש לו ילדים לגדל וכו' לבסוף העייפות מכריעה אותו והוא נרדם, בבוקר הוא מתעורר, הוא ממשש את עצמו אני חי? הוא מיד פונה לשאר הקברות האם אשתו חיה? מה קורה עם הבנים וכו'.

בבוקר הוא שומע את הידיעה ש-15 אלף אנשים, מתו חלקם שכנים וקרובים שהוא מכיר, אבל ברוך ה' במשפחתו אף אחד לא מת, כולם חיים.

וכך היה הדבר בשנים הראשונות, כל שנה חוזר ונשנה הדבר על עצמו.

והנה טבעם של בני אדם שנכנסים לשגרה מסוימת, ואם בשנים הראשונות היה זה מחזה קורע לב של תפילות ותחנונים שישאר בחיים, במהלך השנים כבר היה לו כמין חזקת חיים שהוא לא ימות.

הוא היה מתפלל לפני השי"ת אבל לא בלב שלם, כי הולכים אחר הרוב והרוב לא מתים, וכבר עשרות שנים שלא קרה לו כלום זה כבר היה מצוות אנשים מלומדה, חופרים קבר ישנים בו בלילה ובבוקר קמים.

כל זה היה עד השנה האחרונה שנת הארבעים, כי בשנה האחרונה שנשארו החמשה עשר אלף האחרונים, כאן זה היה כבר בבחינת חרב מונחת על צוארו, אין שום סיבה בעולם שהוא יחיה, ממילא כשעמדו בתפילה, היתה זו תפילה מקירות ליבם, תפילה מכל הלב, תפילה אמיתית שאין לנו שום מנוס, אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה...

תפילה שכזו בודאי בוקעת רקיעים ויש בכוחה להצילם, ואפילו שהיתה שבועה מאת השי"ת להמיתם יש בכוח השבועה לשנות את הגזר דין.

ובודאי שאחרי תפילה ותשובה שכזו, נהפכו לאנשים אחרים וכלשון הרמב"ם שעל ידי התשובה ושינוי מעשיו, הרי הוא כאדם אחר.

לפיכך נזכרו בפסוק רק יהושע וכלב שנכנסו לארץ, ומפני שהדור ההוא לאחר ששבו בתשובה והתפללו מקירות ליבם זה הוא דור אחר.

ביום י שבט תשל"ט חגגו במזל טוב המוני החסידים ואנשי מעשה ברוב התרגשות והמון חוגג את נישואי, הרב הצדיק ר' יוסף יואל קאהן שליט"א האדמו"ר ממבקשי אמונה.

מדובר בבנו הצעיר של רבי אברהם יצחק קאהן זצ"ל האדמו"ר מתולדות אהרן, וחתנו של הרב מנחם מנדל מונדרר האדמו"ר מקוסוב ירושלים, ונכדו של האדמו"ר משומרי אמונים.

מאותו היום שנישאו, עמדו וציפו בכליון עיניים לאותו רגע שבו יזכו בזרע בר קיימא.

אולם כל זה התרחש רק ביום י"ב אדר ב' התשע"א, משמעות הדברים שהם המתינו עד שבורא העולם נענה לתפילתם כ-32 שנים, וחודשיים!!! ורק אז זכו לפרי בטן.

וכך מספר האדמו"ר ממבקשי אמונה ר' יוסף קאהן שליט"א על אותה תקופה ארוכה בת עשרות השנים בה המתינו להתרחשות הנס המיוחל.

אי אפשר לתאר את שברון הלב ואת הצער העמוק שבו היינו שרויים, כמה עוגמת נפש עבר עלינו, היו גם כאלה שניסו לייאש אותנו, אני נזכר באחד מגדולי המקובלים שאמר לי לפני הרבה שנים כשהפצרתי בו להבטיח לי ישועה, אמר: אני מבטיח לך שלא יהיה לך ילדים!!!

אין ספק כי כל אדם מהיישוב שהיה שומע דברים אלו הנאמרים מאחד מגדולי המקובלים, היה מקבל את הגזרה והיה מתייאש לחלוטין.

עם כל זאת המשכתי ללכת לצדיקים להתברך בזרע בר קיימא.

ובאחד הימים נכנסתי אל אדמו"ר מפורסם מאוד, מגדולי צדיקי דורנו, עם תקווה גדולה שהוא יעתיר עלי ברחמים.

אך הוא לצערי ענה לי, איני רואה שיהיה לך ילדים, אבל זה לא נורא הוסיף ואמר, תוכל להשפיע דרך התלמידים ועל ידי זה תשאיר זכר בארץ, לנצח.

מה היה עושה אדם נורמלי ששומע מעוד אחד מגדולי המקובלים והצדיקים בארץ, שאומר לו ברורות אין לך ישועה, אתה לא תזכה לילדים עד סוף חיך, הרי אדם כזה היה נשבר לרסיסים ונכנס לדיכאון עד סוף ימיו, והיה מתייאש מלהעביר לפני הבורא.

אך אמר האדמו"ר, אני לא נשברתי, התחזקתי בה' יתברך בכל כוחי וביתר שאת. דברי רבי נחמן מברסלב זיע"א היו נר לרגלי, אין ייאוש בעולם כלל וכדברי הגמרא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם לא יתייאש מן הרחמים, היה ברור לי שאני לא הולך להתייאש, המשכתי להתפלל בכל כוחי ולחפש סגולות נוספות.

ובמשך שנתיים רצופות הגעתי לקבר רחל אימנו, לפנות בוקר, ואמרתי את כל התהילים בבכיות עצומות אפילו יום אחד לא החסרתי.

אחרי שנה של תהילים ותפילות כל בוקר בקבר רחל, ניסה היצר לשבור אותי, ואמר לי: שנה שלימה שאתה מתפלל ושום דבר לא זז, הרי זו גזירה מן השמיים, מה לך להמשיך ולהעביר עד מתי תמשיך לייסר את עצמך?

התגברתי בכל כוחי והתחלתי שנה נוספת של תפילות בהתחדשות עצומה.

בתום השנה השניה, בתאריך י"ב אדר ב' תשע"א התבשרנו בבשורה המשמחת, כי פקד אותנו ה' בזוג תאומות, זוג תאומות שבאו לעולם אחרי למעלה מ-32 שנים, שלושים ושתיים שנים של דמעות ובכיות ללא סוף, תפילות עצומות, קיום סגולות רבות, פקידת ציוני צדיקים, והגעה לרבנים חשובים ומקובלים, אשר לפנייהם שפכתי את לבי.

לאחר שגדולי עולם אמרו לי שהם רואים שלא יהיו לי ילדים אבל התחננתי לה' בכל כוחי והוא נתן.

מסיים הרב, בעצות קצרות לכל הזקוקים לישועה, דבר ראשון לא להתייאש, אלא להיות להתחזק באמונה במי שאמר והיה העולם, הוא כל יכול, ובאפשרותו לשנות את כל סדרי בראשית.

דבר שני, תפילה ותפילה, ועוד פעם תפילה, בלי תפילה לא מקבלים כלום. בכח התפילה יכול האדם לשדד את כל מערכות תבל, עלינו לזכור את דברי הגמרא במסכת ברכות על דברי דוד המלך ע"ה "כָּרַם זָלוֹת לְכַנִּי אָדָם" (תהלים יב ט) ופירש רש"י אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם.

זאת אומרת הבעיה הגדולה היא שאין אנו מודעים לכוח העצום הנמצא בתפילה, אשר ביכולתו לשבר ולנתץ את הגזירות ולבטלם כליל!

מעשה שהיה באברך אחד ששנים לא היו לו ילדים.

הלך עם אשתו לרופאים רבים אך ללא הועיל, שום רופא לא הביא להם ישועה.

באחד הימים פגש את חברו ושוחח עימו על העניין, וסיפר לו שהוא ניסה כל מה שאפשר לעשות, אבל ללא שום תוצאות.

הציע לו חברו שיסע לארצות הברית, שם יש רופאים גדולים שמכל העולם מגיעים אליהם, אולי משם תבוא הישועה.

האברך שמע לעצתו ונסע עם אשתו לארצות הברית כשהגיע לשם, נסע לרופאים גדולים ומפורסמים, ולאחר סדרה של טיפולים הרימו הרופאים ידיים.

אולם נשאר רופא אחד שעדיין לא ביקרו אצלו, משום שהביקור אצלו יקר מאוד, נוסף על ההמתנה לתור שאורכת כמה חודשים, אבל לדעת כל הרופאים בתחום זה, הוא המומחה הגדול ביותר בעניינים אלו.

החליטו שמוכרחים לפנות אליו, אולי דרכו תבוא הישועה.

קבעו תור, ולאחר כמה חודשים כשהגיע תורם לקחו את כל המסמכים והבדיקות שהיו בידיהם והביאו אותם אליו, וביקשו והתחננו לפניו שיעזור להם.

הרופא ישב ועיין באופן מעמיק ויסודי בכל המסמכים, ולאחר כמה שעות, הזמינם אל משרדו ואמר להם: אני יושב כבר כמה שעות, כדי לנסות לאתר את הבעיה, אבל לדעתי אין לכם שום בעיה, ואני לא יודע שום הסבר טבעי לדבר הזה.

אני רואה שאתה ואשתך דתיים תתפללו לאלוקים הכל יכול, רק הוא יכול לעזור לכם.

כששמעו את דבריו של הרופא, התמלאו בני הזוג צער ויגון קמו והלכו לדירתם, כשכל הדרך בוכים הם מרוב צער ומכאוב.

יצא האברך לתפילת מנחה, וכשפתח בתפילה, ליבו נשבר בקרבו, והחל לבכות בכי עמוק וקורע לב, ובתוך כן החל לחשוב שהכל ניסיון מאת ה' כדי שיגיע להכרה ששום רופא בעולם לא יכול לעזור לו, ורק ה' לבדו יכול להושיעו.

וכך אמר מקירות ליבו, ריבונו-של-עולם אני מבקש סליחה שעד היום בטחתי ברופאים שיעזרו לי, היום נוכחתי לראות שאין לי להישען אלא רק עליך אבי שבשמיים, אנא ה' הושיעני ותמלא בקשתי...

תשעה חודשים לאחר מכן, זכה אותו אברך להכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו...

מסופר שבאה פעם אשה לרבי ישראל המגיד מקוזניץ, ובקשה את ברכתו בענין בעל חשיבות רבה עבורה.

השיב לה המגיד: אעניק לך את בקשתך, רק אם תתני לי מאה מטבעות זהב לצורך חלוקה בין העניים.

האשה טענה שאין לה שום אפשרות לקיים תנאי זה, אבל המגיד עמד על שלו.

לאחר זמן מה, שבה האשה אל המגיד והניחה לפניו שקית עם שמונים מטבעות זהב, הקרבתי הרבה מאד כדי לגייס סכום זה, אמרה, בבקשה, סכום זה גדול דיו למילוי משאלתי.

לא אוכל, השיב בנחישות. הבהרתי זאת באר היטב, עליך לחזור רק כאשר תצליחי לגייס את הסכום המדוייק. לא היה עליך לשוב ללא כל הסכום. בשוכך הנה בזבזת לריק את זמנך.

כאן כשל כח הסבל של האומללה. היא לא העלתה על דעתה שאדם בעל חשיבות כמותו הידוע בצדקתו ובטוב לבו, יהיה כה בלתי מתפשר כלפי אשה במצוקה.

במר לבה פרצה האשה בצעקה: אני כבר אסתדר בלעדיך! אסמוך רק על רבונו של עולם והוא יעזור לי.

בשומעו זאת חל שינוי מפליא באורח דיבורו של המגיד. הוא אמר לה בעדינות, לזאת ציפיתי. כשבאת לפני בראשונה, חשתי כי שמת בי את כל מבטחך, אסור ליהודי לשכוח אף פעם מהו מקור הברכות האמיתי, יהודי חייב להראות את בטחונו בה' באמצעות תפילה ומעשים טובים, וזכותם של אלו תעמוד לו.

מעולם לא רציתי בכסף, בכוונה דרשתי את הבלתי אפשרי, כדי לאלצך לשנות את אורח מחשבתך, עתה משנוכחת לדעת על מי עליך להשליך יהבך, הריני מעניק לך את ברכתך.

תפילה מקורות ליבו

איתא בגמרא (ברכות י.) בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חֲזַקְיָהוּ לְמוֹת וַיָּבֵא אֱלֹהֵי יִשְׁעֵיהוּ בֶן אַמוּץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יי' צוּ לְבֵיתְךָ פִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחִיָּה: (מלכים ב כ א ישעיה לח א) שואלת הגמרא אם הוא מת ודאי שלא יחיה? אלא מת אתה – בעולם הזה, ולא תחיה – לעולם הבא.

אמר לו חזקיה מדוע מגיע לי עונש כל כך חמור? אמר לו: משום שלא עסקת בפריה ורבייה. חזקיה המלך לא נשא אשה.

אמר לו: הטעם שלא נשאתי אשה משום שראיתי ברוח הקדש שיצאו ממני בנים רשעים.

אמר לו: ישעיה הנביא מה לך לעסוק בנסתרות של הקב"ה הנך צריך לעשות מה שנצטווית בלי לעשות חשבונות, ואם נצטווית לשאת אשה כך היה לך לעשות בלי שום שיקולים.

אמר לו חזקיה, תתן לי את בתך לאשה, ואפשר שעל ידי זכות שנינו יצא לי בנים מהוגנים.

אמר לו ישעיה הנביא, עכשיו זה כבר מאוחר כי כבר נגזרה עליך מיתה ואין כבר מה לעשות.

אמר לו חזקיה: ישעיה בן אמוץ, כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא – אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים.

מיד: וַיִּסַּב אֶת פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי' לֵאמֹר: (שם פסוק ב) מאי קיר? אמר רבי שמעון בן לקיש: מקירות לבו, שנאמר: מעי מעי אוחילה קירות לבי וגו'.

וַיֹּאמֶר אָנֹכִי יי' זָכַר נָא אֶת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאַמַּת וּבִלְבַב שְׁלֹם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיִּבֶן חֲזַקְיָהוּ כִּי גְדוֹל: וַיְהִי דְבַר יי' אֶל יִשְׁעֵיהוּ לֵאמֹר: הֲלוֹךְ וְאִמְרַתְּ אֶל חֲזַקְיָהוּ כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהֵי דָוִד אֲבִיךָ שְׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת דְּמַעְתְּךָ הַנְּנִי יוֹסֵף עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה (ישעיה שם ג-ה)

כשהאדם פונה אל ה' מקירות לבו, מעומק הלב, אז גם אם נגזירה הגזירה אפשר לבטלה.

כותב הרב פינקוס זצ"ל העצה לזכות לכך שהקב"ה יטה אזנו לתפילתנו, היא להתפלל מעומק הלב.

עומק הלב פירושו: לבקש בשיא ההתרגשות, לצעוק ולרעוד, לא לבקש באופן שטחי, כשאומרים רחם על ציון כי היא בית חיינו, לחוש כי אם אין בית המקדש אני פשוט מת, זוהי בקשה מעומק הלב כפשוטו.

מספר הרב פינקוס אני עצמי זכיתי להרגיש פעם מהי תפילה מעומק הלב.

היה זה בקטנותי (בערך בגיל שבע) פעם בליל שבת עלה לי החום, ומאחר וגרנו אז בבית בעל שתי קומות, בקומה השניה היו חדרי השניה שלנו, ובקומה הראשונה היו נערכות סעודות השבת.

הודיעה לי אמי שלא אוכל להשתתף בסעודת השבת משום שאין בכוחי לרדת מחדרי, לקומה הראשונה.

כשהגיעו אבי ואחי מהתפילה, חשתי רצון עז לאכול עם כולם את סעודת השבת, כולם באו לבקר אותי בחדרי, ואז הודעתי להם שברצוני לסעוד עמם. אמי אמרה, שאי אפשר, מאחר ויש לי חום.

אולי תמדדו לי את החום פעם נוספת התחננתי לפניהם, מתוך תקוה שהחום ירד ואוכל לרדת לאכול והם הסכימו.

בשעה שהלכו להביא לי את המדחום, פניתי לרבונו של עולם בתפילה מעומק הלב שיוריד לי את החום, אבל לאחר שמדדו לי אותו התברר לאכזבתי שהחום עדיין לא ירד...

אבל אז ארע ה'נס' אבי אמר לאמי, נו נוותר לו, נניח לו לרדת לאכול אתנו, למרות שיש לו חום, באותה שעה הרגשתי בחוש איך שתפילה עוזרת מיד. ואמנם לא בכיוון שאני חשבתי הורדת החום, אך הדבר שכה רציתי והתפללתי עליו התקיים במלואו.

אכלתי את סעודת השבת עם כל המשפחה.

חשבתי לעצמי שממעשה זה ניתן להפיק שני לקחים חשובים.

א' תפילה מעומק הלב נענית מיד.

ב' אין צורך לתת 'עצות' כביכול לקב"ה כיצד לעזור לנו, הוא יתברך כבר ידאג לעזור לנו ולהיטיב עמנו בצורה המופלאה ביותר הנראית בעינינו.

ברח' קפלן בפאתי העיר פתח תקוה בסמוך לבית החולים בילינסון ממוקם בית אורנית שהוקם ע"י נדיבי לב בחסות עזר מציון לסייע לאלו שעוברים טיפולים קשים ל"ע, ובאים ממרחק בשעת בוקר מוקדמת, כך יוכלו להגיע בערב ולישון שם בלילה כדי שיוכלו לנוח לפני הטיפול ולאחריו.

בתקופה הראשונה להקמת המקום, הגיע באחד הערבים יהודי מסורתי מדרום הארץ כשבנו הקטן זקוק לעבור למחרת בבוקר טיפול כימותרפי ל"ע בביה"ח בילינסון. אחר שהשכיב את בנו לישון ולאזור כוח לקראת יום המחרת, פנה היהודי וסייר בין מסדרונות הבנין המפואר והחדש של אורנית.

בהגיעו לקומה העליונה רואה הוא חדר קטן וחשוך, שבו כמה נורות זיכרון קטנות המרצדות באפלה היה זה בית הכנסת של המקום, על השולחן היה מונח ספר תהילים.

היהודי שהיה מסורתי כאמור, זכר כי תהילים קשורים לצרות, פתח את הספר והתחיל לקרוא. הרגיש הוא כי מחבר הספר דוד המלך מדבר אליו ממש.

הקשיבה אל רינתי... כי דלותי מאד... הצילני מרודפי כי אמצו ממני...

זעקתי אליך ה' אמרתי אתה מחסי...

הבט ימין וראה... ואין לי מכיר...

הרופאים מחמיצים לי פנים, ומי יכול לעזור לי???

היהודי שהיה גלוי ראש הוציא מטפחת מכיסו וכיסה את ראשו ובמשך שעה וחצי קרא בדמעות פרקי תהילים.

כאשר סיים, השולחן שליידו ישב היה רטוב מדמעות.

למחרת בבוקר מגיע היהודי עם בנו הקטן לבית החולים, וכמו בשני הטיפולים הקודמים שעברו, הלכו האב ובנו לעשות צילום כדי לראות היכן יש לבצע את הטיפול, הצילום התבצע והרופא מתבונן ולפליאתו לא רואה שום דבר, הוא ביקש לעשות צילום מזווית אחרת של הגוף, ושוב אותה תוצאה כך חזר על עצמו הדבר כמה פעמים, הרופא שהדבר היה תמוה בעיניו, הלך להתייעץ עם הפרופ' שבמחלקה כדת מה לעשות.

הפרופ' קרא לאבי הילד ושאל אותו ברצינות: אני רואה בתיק הרפואי שלילד החולה יש אח תאום מלידה, שמא התבלבלת והבאת עמך את האח התאום, הילד הבריא...

האב שיחרר את לחצו משעות הבוקר ופנה לפרופ': מדוע אתם מתעללים באב לילד חולה!? תגידו לי את האמת מה יש לבני... מדוע הנכם הולכים סחור סחור...

הפרופ' הרגיעו וסיפר לו כי בכל הצילומים שנעשו הבוקר לא נראה הנגע שנראה בעבר, הפרופ' אף הראה לו את הצילומים שנעשו בעבר בהם נראה בברור הנגע, ואת סדרת הצילומים של הבוקר בהם לא נראה כלום. מעל הצילומים רשמו הם באותיות של קידוש לבנה, נס רפואי ושלחוהו חזרה לביתו עם הפניה לביקורת שגרתית בעוד כמה חדשים.

האב המאושר נזכר בליל אמש בשעה וחצי של דמעות עם ספר התהילים בבית הכנסת החשוך בקומה העליונה באורנית, האב הרגיש כי הדמעות והתהילים פעלו משהו למעלה.

כותב החזו"א זצ"ל באגרתו "התפילה מטה עוז ביד כל אדם" ביד כל אדם כפשוטו גם בידיו של יהודי פשוט מדרום הארץ שאינו שומר תורה ומצוות, אך בסיטואציה הקשה שם באורנית, בחשכת לילה גילה את כוחה של התפלה.

סיפר הרב מנחם שטיין שליט"א שכיום המשפחה כולה עברה מהפך רוחני הבן שהיה חולה הינו תלמיד ישיבה.

תלמיד ישיבה נכנס ללמוד באחת מהישיבות לצעירים במרכז הארץ כתלמיד שקדן וירא שמים, אך חלש מעט בכישרונותיו.

כשסיים אחר שלוש שנים את לימודיו בישיבה, היה עדיו לגדולות, ראשי הישיבות הגדולות המובחרות ביקשו כי יבוא ללמוד אצלם.

המהפך הגדול בשקידה ובהבנה, אצל הבחור אירע באמצע השנה השניה שיעור ב' בישיבה.

הר"מ של השיעור מאד התפלא על המהפך הפתאומי, במסיבת הסיום של הישיבה לצעירים, סיפר לר"מ המופתע אחד מרבני הישיבה מעשה שהיה...

לפני כשנה וחצי כשהתלמיד הנ"ל היה באמצע שיעור ב' בשעת לילה מאוחרת, שומע אני קולות בכי מתוך בית המדרש החשוך...

התקרבותי בחשאי לבית המדרש ורואה אני את אותו תלמיד עומד ליד ארון הקודש משקיע את ראשו בתוך הפרוכת ומשוחח עם קונו.

ריכוננו של עולם... נתת לי גוף בריא אבל אני לא מבין את התוספות ואני לא מבין את רבי עקיבא איגר בסוגיא,

והאר עיני בתורתך, מה אני מבקש בלויים ח"ו??? הנאות העוה"ז??? רוצה אני להבין את תורתך הקדושה, ולהתקרב אליך, וכך במשך כעשרים דק' בלי לדעת שמאן דהוא עומד ושומע בקצה בית המדרש.

עמד הבחור הצעיר והתפלל בדמעות לפני בורא עולם, והתפילה פעלה את פעולתה, המהפך התחולל, והתלמיד זכה שיאורו עיניו בתורה.

סיפר הרב סיני אדלר הרב הראשון לעיר אשדוד.

שתי תפילות מיוחדות זכורות לי שהתפללתי בזמנים שחשבתי וגם חשתי בכל ישותי שהגיע הסוף, היו אלה תפילות של תחנונים גדולים, שעליהן נאמר אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן.

התפילה האחת היתה מספר חדשים אחרי בואנו לאושוויץ, היה זה בסוף חודש מרחשון תש"ה, כאשר הגיעו לאזנינו שמועות שעומדים לחסל את המחנה שבו שהינו באותם ימים, וזאת כנראה בעקבות התקרבות החזית הרוסית, דבר זה גרם לכולנו מתח רב, כי איש מאתנו לא ידע מה יעשה בנו.

ביום ראשון כ"ו במרחשון נשלחה קבוצת בחורים למחנה סמוך, לבצע עבודה כלשהי, וגם אני בתוכה. לפתע הגיעה למקום עבודתנו ידיעה שמפנים את המחנה שלנו, ורק שני צריפים ישארו, צריף החולים והצריף שלנו - צריף הנוער.

דרך גדר התיל שהפרידה בין המחנה שבו היינו באותה שעה, לבין המחנה הקבוע שלנו, יכולנו להבחין כי יש יסוד לידיעה זו.

ראינו קבוצות רבות של מאות אסירים יוצאים מן המחנה בלוויית אנשי ס.ס. וצועדים לכיוון הרכבת.

אינני יכול לתאר את הרגשותי באותן שעות, במשך החדשים מאז בואנו לאותה תופת ששמה אושוויץ, למדנו לדעת מה פירושה של הפרדה בין בריאים לחולים, ובין מבוגרים לנוער, חיל ורעדה אחזתנו, ידענו שאם כולם ישלחו, ורק אותנו ישאירו, סימן שעבורנו זה הסוף.

לחמתי עם עצמי לא לחשוב הלאה, אולם כאשר הסתכלתי על ארובות המשרפות הקרובות כל כך, המחשבה המזעזעת לא נתנה לי מנוח, ככל שהאדם חש יותר בסכנה המאיימת, מתעורר בו יותר ויותר הרצון לחיות, כי רצון החיים הוא הגדול שברצונות. נכנסתי לאחד הצריפים העזובים שבאותו המחנה, ושפכתי את לבי בתפילה.

נדמה לי שמעודי לא התפללתי תפילה מעומק הלב כמו אז, הלא ברגעים כאלה מוכרח כל אחד להרגיש שרק בורא העולם הוא היחידי שיכול להצילו, וחכמינו ז"ל לימדונו שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו אל ימנע עצמו מן הרחמים, ואמנם הקב"ה ריחם ונותרנו בחיים.

התפילה השניה היתה שלושה חדשים לאחר מכן

בד' בשבט תש"ה נתקבלה פקודה שיש לפנות את כל האסירים אשר עדיין היו במחנות אושוויץ, וזאת בגלל החזית הרוסית המתקרבת, באותם הימים החלו 'מצעדי המוות' הידועים, גם אני הייתי באחת הקבוצות שנצטוו לעזוב את אושוויץ ולצאת לדרך שיעדה לא נודע לאיש מאתנו.

לאחר כחמשה שבועות הגענו למאוטהאוזן אשר באוסטריה, שגם היא היתה כבושה על ידי הגרמנים. עוד לפני שהספקתי להוודע באיזה מקום אנו נמצאים, הרחתי ריח חזק אשר עורר בי צמרמורת עזה, היה זה ריח מיוחד, ריח אשר היה מוכר לי היטב מאושוויץ, ריח הבא משריפת גוויות בני אדם.

הדבר היה ברור, שבקרבת המקום נמצא קרמטוריום.

מחשבות סיוט נתלו לריח המאיים הזה, מחשבות שהזכירו את הארובות של אושוויץ וכל אשר נעשה שם.

ברחבת תחנת הרכבת, נצטוונו להסתדר וניתנה פקודה לצאת לדרך.

אחרי הליכה של כחצי שעה הגענו אל היעד, לפנינו התרוממה גבעה מוקפת חומת אבן גבוהה, ומעליה גדרי תיל ומגדלי תצפית רבים, ובהם מכונות יריה המכוונות לכל עבר, היה זה מראה מעורר חלחלה, שהזכיר סיפורים דמיוניים על בתי כלא המיועדים לפושעים הגרועים ביותר.

מיד עם בואנו לשער המחנה, העמידו אותנו בכיכר רחבת ממדים, כשלפנינו שורה של מבני אבן, ומעל אחד מהם ארובה גבוהה שממנה נפלט אותו ריח חזק - קרמטוריום!!!

בראותנו כי העמידו אותנו לפני בנין הקרמטוריום, הלכו חששותינו וגברו, כל אשר ראינו מסביבנו הגביר את הפחד ואת האימה, מן הצפוי לנו בעוד רגע קט...

אינני יכול לתאר במלים את רגשותי באותם רגעים, הכל מסביב העיד, הסוף הגיע, שפתותי רחשו תפילה מעומק לבי, ה' הצילני, זו לא היתה תפילה רגילה, זו היתה תפילה של תחנונים ואל ה' אתחנן...

התפללתי אל אבינו שבשמים, שיוציאני ממקום נורא זה, התחושה שהיתה לי באותה שעה אינה ניתנת לתיאור, אך נדמה לי שהיא תחושה של קירבה מיוחדת אל הקב"ה, הבאה לידי ביטוי בתפילה אמיתית שאין כמוה.

חושבני שמעטים הם הרגעים בהם אדם יכול לחוש תחושה נפלאה שכזו, בשעה כזו, הרצון להמשיך לחיות הוא חזק ביותר, ולכן באותם רגעים של רוממות, החיים מקבלים משמעות יותר מרוממת, גם הרצון שלי היה עז, ורצון זה בא לידי ביטוי על ידי תפילה.

התפללתי להקב"ה שיזכני לא רק בחיים סתמיים, אלא בחיים אמיתיים, חיים אמיתיים בארץ ישראל, שבה גם אזכה ללמוד את תורתנו הקדושה.

עוד בקטנותי יחלתי לעלות לארץ, ובפרט כעת, כאשר גם ידעתי שאחי היחיד שאהבתי עד מאד נמצא שם. באותם רגעים נוראיים ביותר בחיי, נדרתי בתפילתי נדר לה' עד כמה שהנני זוכר, כך אמרתי: אם יוציאני ה' מהצרה הזאת ויוליכני לארצנו הקדושה ואתראה שם עם אחי היחיד, אקדיש את כל חיי לעבודת ה' וללימוד תורתנו הקדושה. נדר זה מעורר בי היום התפעלות גדולה עד כדי תמיהה, איך עלה בדעתי באותה שעה לנדור נדר כזה.

במקום בו גדלתי בעיר פראג, לא היתה מציאות כזו שיהודי מקדיש את כל עתותיו ללמוד תורה, היום ב"ה תופעה זו מצויה בכל מקום, אך בזמנו גם לא שמעתי שישנם אנשים כאלה,

לכן הדבר מפליא מאד שקבלתי על עצמי להקדיש את כל חי לעבודת ה' וללמוד תורתנו הקדושה. עצם הדבר שנדרתי נדר מתוך צרה, הוא גם דבר מופלא כי לא שמעתי בילדותי שישנם אנשים שנודרים נדרים כאלה או בדומה להם, אולם יתכן שהרעיון הזה לנדור נדר מקורו ממה שלמדתי בקטנותי מאמי ז"ל.

בעיר הולדתי פראג לא היה 'חדר' ואף לא משהו הדומה לו, ולכן מילדותי עד גיל שש הייתי כל שעות היום רק בבית, לאבי ז"ל היו עיסוקים רבים ולכן הוא היה ברוב שעות היום מחוץ לבית, ובשל העובדה שאני הייתי הילד הקטן במשפחה, הייתי בבית לבדי עם אמי, מצב זה הביא לידי כך, שאמי היא היתה זאת שלימדה אותי בגיל ארבע את האל"ף בי"ת, ובהמשך גם להתפלל מתוך הסידור, בגיל חמש התחילה ללמד אותי חומש, והפרשה הראשונה שזכיתי ללמוד ממנה היתה פרשת ויצא, אשר בתחילתה כתובים הפסוקים האלו.

וַיְדַר יַעֲקֹב נְדָר לֵאמֹר אִם יְהִי אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְכֶגֶד לְלַבֵּשׁ: וְשָׁכַתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה יי' לִי לֵאלֹהִים: וְהֶאֱכַן הַזֶּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה יְהִי בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לְךָ: (בראשית כח כ-כב)

מהפסוקים האלו אנו למדים, שיעקב אבינו בצאתו מבית אביו כדי לבנות את ביתו, כאשר הוא הרגיש שהוא בסכנה גדולה, נדר נדר, והנה למרות שמן הדין ראוי להמנע מעשיית נדרים כפי שלימדונו חז"ל טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, אולם כאשר האדם נמצא בעת צרה, מותר לעשות נדר, ומהו עיקר הנדר של יעקב אבינו? והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים.

בודאי שאיננו משווים את עצמנו לאבותינו הקדושים, אולם חכמינו לימדו אותנו מעשה אבות סימן לבנים, והנה אלפי שנים לאחר מכן, אני עומד במצב מאד דומה, כאשר אני חרד בכל ישותי מן הבאות עלי, ונודר גם אני, נדר שהוא מאד דומה

לנדרו של יעקב אבינו, אשר מבטיח שאם ה' יציל אותי, הוא יבנה בית אלקים, ואני מבטיח לבנות בית שיהיה כולו תורה.

זכיתי ותפילתי נענתה, ה' הוציא אותי מהצרה הגדולה, הביא אותי לארצנו הקדושה, ופגשתי את אחי האהוב, ומאז אני משתדל לקיים את נדרי לעבוד את ה' ולעסוק בתורה, כה יתן ה' שאעשה כן כל ימי חיי עוד שנים רבות בבריאות ובנחת. ע"כ.

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל היה כלוא בסיביר יחד עם קבוצה גדולה של אסירים בכפיה, נצטוו כולם סתם מחמת רשעות ליבם של הנוגשים, לחלוץ את נעליהם ולהסיר את גרביהם, ולרוץ יחפים על השלג הקפוא מהלך של כמה קילומטרים.

לאחר זמן סיפר רבי יחזקאל, כי בזמן אותה ריצה על הקרח, הוא דיבר לריבונו של עולם כמנהגו שהיה מדבר כבן המדבר אל אביו, וכה אמר אז, אבא... כתוב בתורתך (כתובות ל.) הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים (קור וחום) והכוונה שיש חיוב על כל אדם לשמור את עצמו מקור ומחום יתרים, שהם מזיקים לגוף. אבל כאן בסיביר הקפואה, שהקור בה למעלה מכל שיעור, אתה יודע שאין באפשרותי לשמור על עצמי, ולכן אני מבקש ממך לשמור עלי. ריבונו של עולם הצילני נא שלא אפול למשכב במדינה זו...

סיים רבי יחזקאל את סיפורו ואמר: כמה שנים הייתי כלוא בסיביר ולא קרה לי אף פעם באותן שנים שהצטננתי, אנשים חלו קשות מרוב קור, ואני אף על פי שרגיש הייתי לקור, לא פגעה בי הצטננות בכל התקופה הזו.

ללמדנו, שתפילה מעומק הלב, אינה חוזרת ריקם.

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה. ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול.

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל.)

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679